

docet Mar. 6. b. 14. 15. & 18. d. 35. c. Verum alio respexit Iacobus, quemadmodum dictum est. Mutuam n. precationem cum mutua confessione coniungit. Quo significat in hoc pdesse confessionem, ut fratrum precib. iuuemur apud Deum. Nam qui necessitatis nostrae conscij sunt, ad orandum incitantur, ut nobis subveniant: quos vero latent morbi nostri, id ad opem nobis ferendam sunt segnior. a. Iterum vero pducunt hoc loco suam infirmitatem Papistae: nam illum detorqueant a Iurisdictione istam confessionem: qua praecipunt sacerdoti alicui omnes peccatorum species recensere, & ab illo absolutionem a peccatis expectare, quam tamen nihil horum in mente venerit Iacobo: c. ex cuius verbis inferre etiam promptum esset, solos sacrificios debere confiteri. Quando enim munitur hic vel recipit (ut etiam loquamur) confessio exigitur, non alij recte debentur confiteri peccata sua, quam qui vicissim ad audiendam alterius confessionem sunt idonei. Atqui hoc soli sacrifici sibi vendicant. Ergo ad eos solos ableganda est confessio. b. Sed ubi vel scriptum, dictum, vel pictum est, quod *inuicem*, sit rursus confessor & vinctus sacrifici: quod confiteri sit omnes peccatorum species recensere? Ita vero stultitiam suam producat miser, quoties sua Scripturis sumare voluit. c. Clare sonant Iacobi verba, non alio sine confessione nobis praecipitur, nisi ut qui mala nostra nouerint, ad opem ferendam magis sint solliciti. b. Alioqui si de confessione sensisset, quod sacramenti poenitentiae parte appellatur, non addidisset vobis inuicem, sed Sacerdotibus. **ET ORATE ALII PRO ALIIS.** A. Hic aperte vides mutuam praedicationem cum mutua confessione coniungi: quo melius Papistarum vel stultitia vel improbitas appareat: c. qui susceptorum suam confessionem superiore testimonio asserere conantur. **MULTUM ENIM VALET DEPRECATIO.** Ne quis putet hoc fieri sine fructu, dum alij pro nobis orant utilitate & effectum orationis praedicat. Nominatim vero dicit precatione iusti, quia impios Deus non exaudit. Ioh. 9. f. 31. Nec ad Deum accessus patet, nisi per bonam conscientiam. Heb. 10. d. 22. a. & fides. Eph. 3. c. 12. & He. 11. b. 6. c. Non quod in propria dignitate fundatae sunt nostrae preces: sed quia fide purgati cor nos habere oportet, ut nos in conspectum Dei offeramus. Testatur ergo Iacobus, in istos aut fideles vultus, nec sine effectu pro nobis precari. **AVG.** Na oratio iusti clavis est caeli, ascendit precatio, & descendit Dei miseratio. Licet alta sit terra, altum caelum, audit tamen Dominus Deus hominis linguam, si mundam habeat conscientiam. Cum sensib. loquitur, si sit solus noster gemitus, sufficit auribus imber oculorum: sicut citius audit quod voces. **EFFICAX.** c. Videtur haec particula esse superflua. Nam si multum prodest oratio, proculdubio est efficax. Quod Verus interpretans transiit Assiduam nimis est coactum. Iacobus n. Graeco participio vtitur *continuenter*, quod tantumdem valet atque Operans. Posset a. sic resolutio oratio. Multum prodest, quia est efficax, ut sit argumentum ductum ab illo principio, quod Deus non vult irritas aut otiosas esse fidelium preces. Inde non immerito colligit multum valere: sed hoc potius ad praesentem circumstantiam restringitur. Proprie n. preces nostrae *continuenter* dici possunt, dum nobis necessitas aliqua obijcit: quae feruor orandi affectum excitet. Quotidie oramus pro tota Ecclesia, ut peccata illi Deus remittat. Mar. 6. b. 12. sed tunc vere in actu est oratio, quam succurrere contendimus ijs, qui laborant. Talis potius efficacia in fratrum precib. esse non potest, nisi nos laborare sciant. Ideo haec causa redditio non est generalis, sed ad priorem sententiam specialiter aptari debet. l. Caterum quantum valeat & ponderis habeat credentis hominis oratio apud Deum, innumeri Scripturae loci testantur, praecipue vero isti sequentes, de Samuele, 1. Sam. 7. b. 8. de Solomone, 1. Reg. 8. c. 23. Ad haec orationem efficacem monet Dominus per Zachariam, cap. 10. a. 1. per Ieremiam, cap. 42. a. 2. per Moysen, Exod. 17. c. 11. per virum Dei, qui regi Ieroboam aridam manum oratione sua ad Deum restituit, 1. Reg. 13. b. 6. per orationem Petri, qua Tabitha a mortuis reuocata est, Act. 9. g. 40. de Eliseo, 2. Reg. 2. d. 24. & 4. f. 37. Item Iob. 42. c. 10. & Prou. 15. d. 29.

17 Eius homo erat iisdem passionibus obnoxius, quibus nos, & precatione precatus est ne plueret: & non pluit super terram annos tres & menses sex.

18 Et rursus orauit, & caelum dedit pluuiam, & terra produxit fructum suum.

ELIAS HOMO ERAT. b. Superiori sententiae appendit exemplum, quo sua confirmet. c. Quum autem innumera eius rei quae probare vult exempla extant in Scripturis, vnum tamen elegit praeter alij illustre. Magnum enim hoc fuit, quod Deus precib. Eliae caelum quodammodo subiecit, ut eius votis obsequeretur. Caelum Elias trib. annis & dimidio clausum suis precib. tenuit: rursus aperuit, ut largam pluuiam subito funderet. Hinc ergo mirifica pater orationis virtus. l. Nam si precib. vnius spij viri caelum obtemperat, mirum non est, si Deus ad ignoscendum facilius placatur precib. multorum. c. Nota est ac celebris historia, quae legitur 1. Reg. 17. a. 1. & 18. g. 45. Tamen autem diserte illic non traditur Eliam orasse, sic citatem tamen & pluuiam eius precibus datam esse colligi facile potest. Ne quis autem obijceret longe non distare a gradu Eliae, cum collocat Iacobus in nostro ordine, quum dicit, hominem fuisse mortalem, & iisdem nobiscum passionibus obnoxium. b. q. d. No

est quod quispiam obijciat se non esse sanctum & iustum, sed peccatorem & hominem varijs acuminis & passionibus obnoxium. Videte mihi Eliam illum, qui & ipse homo erat, ijs quoque praeditus affectibus, quibus sumus praediti omnes: quia vero fidem habebat in Deum, orauit, nec vana fuit eius oratio, impetrauit enim, quae hominibus videntur impossibilia. A. Haec Eliae descriptio nobis valde necessaria est. c. Nam ideo minus proficimus ex sanctorum exemplis, quia ipsos fingimus semideos vel heroes, quibus peculiare fuerit cum Deo commercium. Ita ex eo, quod exauditi sunt, nihil fiduciae concipimus. Ut hanc Ethnicam & prophanam superstitionem Iacobus excutiat, sanctos in carnis infirmitate considerandos esse admonet: ut discamus, non eorum meritis, sed orationis efficaciam tribuere, quod omnia a Deo impetrantur. Hinc apparet, quam pueriliter Papistae, qui ad sanctorum patrocinium confugere docet, quia exauditi fuerint a Domino. Sic enim colligunt, Quia ille obtinuit, quod petebat quamdiu vixit in mundo, nunc optimus erit post mortem nobis patronus. Haec argutia Spiritu sancto incognita fuit. Nam ex aduerso ratiocinatur Iacobus, qui tantum valuerunt eorum preces, debere nos similiter eorum exemplo hodie orare, idque nos non frustra facturos. Itaque notanda est, exempli applicatio. Non dicit Iacobus, petendam esse siccitatem a Domino, quia hanc impetrauerit Elias: possemus enim inconsiderato zelo temere ac stulte emulari Prophetam. Ergo tenenda est orandi regula, ut ex fide, in hoc ergo accommodat exemplum. Quod si exauditus fuit Elias, nos quoque exaudiemur. Nam quum sit commune orandi praecipuum, & communis promissio, sequitur effectum quoque fore communem. **ET RURSUS ORAVIT.** a. Quum dicit ad Eliae preces caelum dedisse pluuiam, significat Deum preces serui sui exaudisse, de qua re vide 1. Reg. cap. 18.

19 Fratres, si quis inter vos errauerit a veritate, & conuerterit quispiam eum.

20 Sciat quod qui conuerterit peccatorem ab errore vitae suae, seruabit animam a morte, & operiet multitudinem peccatorum.

FRATRES, SI QVIS INTER VOS. l. Insigni doctrina absoluit Epistola. Transiit enim a corporis infirmitatibus ad animi morbos, maxima illis pollicens praemia, qui correptos animi vitij diligenter curant. **ET CONVERTERIT QVISPIAM.** a. Solius quidem Dei est homines ad se conuertere: sed quia virtus hominum opera, dicuntur quodammodo alios conuertere, l. quum opera impendunt, ut peccatores ab errore suo resipiscant. A. Sic Christus in Euangelio loquitur, Si te audierit, lucratus es fratrem tuum. Matt. 18. b. 15. Et Paul. Timotheo scribit, Permane in his: Hoc enim si feceris, & te ipsum seruabis, & eos qui te audiunt. 1. Tim. 4. d. 16. **SCIAT QVOD QVI CONVERT.** Hoc fit in Spiritu charitatis & humilitatis, non rigore praesumptae potestatis. Vide Galat. 6. a. l. **SERUABIT ANIMAM A MORTE.** c. Ab effectu nobis commendat fratrum correctionem, ut maiori studio in eam intenti simus. Nihil praestantius aut magis optabile quam animam eripere ex morte aeterna: hoc autem facit, qui fratrem errantem reducit in viam. Ergo tam praclarum opus minime negligendum est, Cibum dare esurienti & sitienti potum, videmus quati Christus astitit. Mat. 25. c. 35. & 10. d. 42. Atqui multo pretiosior est illi animae salus, quam corporis vita. Cauendum ergo ne nostra ignorantia pereant redemptae a Christo animae, quorum salutem quodammodo in manu nostra ponit Deus, non quod salutem conferamus ipsi, sed quod Deus ministerio nostro liberat ac seruat, quod alioqui videbatur exitio propinquum. a. Illud ergo perpendamus, Si pius est, si Christiana charitatis communis precib. subleuare morbum corporis alieni, quanto magis par est, ut animi morbo laborantibus subueniamus? Neque enim magnum est hoc impetrare precib. ut huic aut illi mors aliquanto serius accidat, omnino tamen aliquando ventura: sed magnus est vitale mortem animi. **Quare totis viribus studendum nobis est, ut errantes ab errore vitae suae resipiscant, & ad eum conuertantur, b. qui non vult mortem peccatoris, sed ut magis conuertatur & viuat. Eze. 18. g. 32. c. Aliqui codices habent, Animam eius, quod de sensu nihil mutat, diuersa tamen lectio plus habet energiae, **ET OPERIET MULTITUDINEM PECCATORVM.** Alludit potius ad dictum Solomonis, quam pro testimonio citet. Solomon dicit charitatem tegere peccata, quemadmodum odium ea profert. Prou. 10. b. 12. Nam qui oderunt, libidine sese mutuo infamandi ardent: qui amant, libenter condonant inter se multa. Charitas ergo peccata sepeliat apud homines. Iacobus hic alius quiddam docet, nempe quod deleantur coram Deo: ac si diceret, Solomon hunc charitatis fructum praedicat, quod regat peccata, atqui nulla melior aut magis salutaris regendi ratio, quam ubi in totum coram Deo abolerentur. Hoc autem fit, quum peccator nostra admonitione reducit in viam. Ergo huc praecipue & magis sedulo incumbendum est. l. Proinde qui firmiores sunt, praebita manu ducant infirmiores & ferant: qui docti & rerum diuinarum sunt gnari, errantibus fratrum amiceque viam demonstrant: in summa, alter alterius onus ferre satagat, a. ut Christi Lex impleatur, Galat. 6. a. 2. Ita fiet, ut Christus nobis peccata facile condonet, si de aliarum salute, & ipsi solliciti fuerimus.**

Al eo ani mam eius

IN PRIOREM EPISTOLAM PETRI APOSTOLI CATHOLICA EXPOSITIO ECCLESIASTICA.

Autorum nomina, qui in commentariis in hanc Epistolam citantur.

B. Bulingerus. c. Caluinus. e. Christoph. Imlerus. m. M. Lutherus. oe. Oecumenius. f. Pelicanus. par. Paraphrastes. v. Vitus Theodorus. A. Aug. Marioratus.

ARGUMENTVM

PETRVS, quemadmodum & Iacobus, Iudaeis scripsit (parum incolentibus Gentium regiones, ad Christum conuersis), Epistolam profecto Apostolo dignam, plenam auctoritatis ac maiestatis Apostolicae: b. quae tamen paulo obscurior est, non modo propter lentas reconditiores: sed & propter ordinem perturbatiorem alperitioremque. c. Hortatur autem fideles ad sui abnegationem mundi, que contemptum, ut liberi carnis affectibus terrenisque omnibus impedimentis, soluti ad caeleste Christi regnum toto animo aspiciant, ut spe erecti, sustulsi patientia, fortitudine & constantia muniti, tentationes omne genus superent, atque hoc studium & meditationem tota vita proficiantur. Itaque statim a principio qua potest verborum amplitudine Dei gratiam nobis in Christo patefactam praedicat, v. docens quid per Christum sperare debeamus, quum e mortuis iuratus, & in aeterna vita sit: nempe, ut nos per ipsum eandem hanc vitam aeternam sperare possimus: a. Et quia persecutio a fide vel abstergebat, vel prolixius auocabat (ut sit) plurimos, potissimum hortatur ad patientiam, a. ostendens quanta fidelibus redeat utilitas ex ipsis afflictionibus. b. Deinde enarrat & ostendit, quod fides in Christum a Prophetis annuntiata sit, & per ipsos significata redemptio, quae per ipsius sanguinem fieret, quodque ipsi & Gentibus annuntiata sunt omnia, ad quae desiderant Angeli prospicere. c. Inde ad sancti-

tatem